



Crna Gora
ZAVOD ZA ŠKOLSTVO
Sektor za nastavu
Odsjek za utvrđivanje kvaliteta

Broj: 0111-077/24-1595/2

Podgorica, 05.11.2024

Izveštaj o utvrđivanju kvaliteta
obrazovno-vaspitnog rada

U periodu od 07.10.2024. do 10.10.2024.

Resursni centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“ - Podgorica

Prosvjetni nadzornik: Nataša Golubović

1. Upravljanje i rukovođenje školom

Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta	Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI			VU	U	Z	NZ
30	58540	Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja.	3		X	
25	58539	Direktor efikasno organizuje rad i upravlja procesima obrazovno-vaspitnog rada u školi.	3		X	
25	58541	Direktor stvara podsticajno okruženje za učenje, profesionalni razvoj i napredovanje zaposlenih.	6		X	
20	58538	Planiranje i programiranje rada u funkciji je unapređivanja rada škole.	6		X	
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			4.35	ZADOVOLJAVA		

Br. ind.	Obrazloženje
58540	Direktorica i stručne saradnice planiraju pedagoško-instruktivni rad (planirane su hospitacije časova, izrađen je Protokol za praćenje nastave). Direktorica je tokom 2023/24. godine hospitovala na 17 časova a izvještaj izrađuje povremeno, bez predloženih mjera za unapređenje nastave. Nije izrađen Izvještaj o sprovedenim hospitacijama sa predloženim mjerama za unapređenje na nivou Centra. U okviru upitnika za nastavnike, na konstataciju da direktor i saradnici redovno obavljaju pedagoško-instruktivni rad, 33% nastavnika je u potpunosti saglasno, 44% je djelimično saglasno i 23% nije saglasno. Na osnovu ovih podataka, zaključuje se da je neophodno unapređenje pedagoško-instruktivnog rada. Centar ima Pravilnik o kućnom redu, istaknut u holu, a učenici, zaposleni i roditelji su poznati sa njim. Direktorica je formirala Tim za samoevaluaciju a čine ga predstavnici nastavnika i stručnih saradnika. Godišnji plan samoevaluacije sadrži oblasti, indikatore, metode prikupljanja podataka, koordinatorke Tima za datu oblast i vrijeme realizacije. Plan samoevaluacije sastavni je dio Godišnjeg plana rada Centra (GPRC). U okviru upitnika za nastavnike na konstataciju da direktor obezbjeđuje efikasan proces samoevaluacije u koji su uključeni svi nastavnici 31% se slaže u potpunosti, 41% se djelimično slaže i 28% se ne slaže. Tim je sačinio Izvještaj o samoevaluaciji (dat na uvid za period 2021-2023. i 2023-2024). Izvještaj interne evaluacije za period 2023-2024. je sačinio stručni tim kojim koordinira direktorica. U ovoj godini rađena je samoevaluacija za dvije oblasti: Etos ustanove i Nastava i učenje (po staroj Metodologiji za utvrđivanje kvaliteta rada). Izvještaj sadrži analizu stanja i zapažanja sa preporukama za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta rada. Izvještaj o samoevaluaciji je razmatran na Nastavničkom vijeću, stručnim aktivima a usvojio ga je Školski odbor. Analizom ovog dokumenta, zaključuje se da je u okviru ključne oblasti Etos uočena potreba za poboljšanjem međuljudskih odnosa kao i da profesionalni razvoj nastavnika (PRN) sadrži ciljeve koji nijesu u potpunosti usklađeni sa potrebama zaposlenih i djece. U oblasti Nastava i učenje, na osnovu hospitacija na časovima, uočeno je da se pripreme za čas ne izrađuju svakodnevno jer je prisutna neusklađenost aktuelnog Plana i programa sa sposobnostima i intelektualnim statusom djece, kao i da udžbenici i priručnici nijesu upotrebljivi u aktuelnoj formi, već je neophodno njihovo prilagođavanje. Takođe smatraju da je neophodno nastaviti stručno usavršavanje zaposlenih. Konstatuju ograničen broj prostorija, deficit adekvatnog kadra i neophodnost nabavke praktičnog didaktičkog materijala. Aktivni ne daju konkretne prijedloge za poboljšanje uspjeha učenika. Zaključuju da je potrebno započeti izradu novog Plana i programa koji je prilagođen učenicima, inicirati izmjenu zakonske regulative i normativa u odnosu na brojnost grupa. Na osnovu Izvještaja o samoevaluaciji, Tim je izradio Plan za unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada (septembar 2024.) koji sadrži ključne oblasti, preporuke iz Izvještaja o samoevaluaciji, aktivnosti, nosioce aktivnosti, indikatore i vrijeme realizacije. Aktivnosti navedene u Planu za unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada nijesu sastavni dio Godišnjeg plana rada centra, što može uticati na njihovu realizaciju kao i praćenje efekata poboljšanja cjelokupnog rada Centra. Preporuke Nakon obavljenih hospitacija izraditi Izvještaj o hospitalovanim časovima sa predloženim mjerama za unapređenje obrazovno-vaspitnog rada/nastave. Prilikom pripreme i sprovođenja interne evaluacije koristiti važeću Metodologiju za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u predškolskoj ustanovi, školi, obrazovnom centru, resursnom centru, kod organizatora za obrazovanje odraslih i u domu učenika. U Godišnji plan rada centra uvrstiti aktivnosti predviđene Planom za unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada. Nastavnici treba redovno da se pripremaju za nastavu.
58539	U Godišnjem planu rada je prikazana organizacija procesa svih segmenata rada. Obrazovno-vaspitni rad sa 144 učenika se odvija u 26 odjeljenja (11 osnovne škole, devet srednje škole, šest odjeljenja po posebnom programu za djecu/mlade s težim i teškim tjelesnim, intelektualnim, senzornim smetnjama). Tretmani rane intervencije se realizuju za djecu iz redovnih predškolskih i osnovnoškolskih ustanova. Za učenike je obezbijeđen internatski smještaj (u periodu nadzora tri učenika) kao i produženi boravak (šest učenika). Nastava se odvija po rasporedu. Časovi traju pola sata. Organizacija aktivnosti je usklađena sa školskim kalendarom. Na zahtjev direktorice da se formiraju dva odjeljenja I razreda (03. 01. 2024.) i da učenici koji su prešli starosnu granicu završe školovanje u Centru (21. 08. 2024), dobijena je saglasnost MPNI. U GPRC planirano je da se nastava realizuje na osnovu programa od kojih neki nijesu primjenjivi u toj formi, neki potiču iz perioda prije početka transformacije Centra u skladu sa reformskim zahtjevima i nijesu u skladu sa rješenjima Komisije o usmjeravanju učenika. Ova činjenica značajno umanjuje efekte nastavnog procesa i zahtjeva iniciranje izmjena programa koji se primjenjuju u nastavi, što je zapažanje i zaposlenih dobijenih kroz internu evaluaciju. U okviru upitnika za nastavnike na konstataciju da u školi/centru postoje uslovi za realizaciju savremene nastave 10% se slaže u potpunosti, 36% se djelimično slaže, 54% se ne slaže. U okviru upitnika za nastavnike, na konstataciju da je uspostavljena optimalna

Br. ind.	Obrazloženje
	organizacija rada u kojoj su definisane uloge i odgovornosti zaposlenih 26% nastavnika je u potpunosti saglasno, 46% je djelimično saglasno i 28% nije saglasno. U okviru upitnika za roditelje, sa konstatacijom da su zadovoljni sa organizacijom i upravljanjem Centrom, u potpunosti je saglasno 47%, djelimično je saglasno 29%, nije saglasno 23%, dok 1% ne zna. Navedeni podaci, i činjenica da je 2012. godine otpočelo reformisanje Centra, ukazuju da je potrebno provjeriti razloge i preduzeti potrebne aktivnosti ka unapređenju organizacije rada. Direktorica je formirala komisije i timove čijim radom koordinira. Podaci o njima su dio GPRC. Formirano je 11 timova a neki od njih su: Tim za izradu i praćenje realizacije GPRC, Tim za samoevaluaciju, Tim za PRNŠ, timovi za izradu i praćenje IROP-a, Tim za inkluziju. Formirane su tri komisije. U okviru upitnika za nastavnike, na konstataciju da direktor u školi/centru stvara uslove, organizuje i prati rad timova i komisija 28% je u potpunosti saglasno, 49% je djelimično saglasno i 15% nije saglasno a 8% ne zna. Direktorica u skladu sa mogućnostima, u kontinuitetu unapređuje materijalno-tehničke i bezbjedonosne uslove rada (npr. od nedavno angažovana portirka, vozač, dodatno uređeno dvorište, opremljena učionica drugog razreda...). Nastavna sredstva/didaktički materijal nastavnici/stručni saradnici preuzimaju iz biblioteke, u skladu sa njihovim zahtjevima. U periodu nadzora, pojedini nastavnici/stručni saradnici su smatrali da nemaju dovoljno nekih vrsta materijala/sredstava za rad, da neki kabineti nemaju klima uređaj. U upitniku za nastavnike, sa konstatacijom „Lično i posredstvom Stručnog aktiva podnosim zahtjeve za poboljšanje uslova rada i nabavku potrebnih nastavnih sredstava i didaktičkog materijala“ u potpunosti je saglasno 49%, djelimično 49% i ne zna 3% anketiranih nastavnika. Uvidom u zapisnike stručnih aktiva ovi podaci nijesu prepoznati. U okviru upitnika za nastavnike, na konstataciju da direktor obezbjeđuje uslove za kvalitetnu realizaciju obrazovno-vaspitnog rada, 26% je u potpunosti saglasno, 49% je djelimično saglasno i 26% nije saglasno. U skladu sa navedenim, zaključuje se da je neophodno unapređenje uslova za kvalitetnu realizaciju obrazovno-vaspitnog rada. Preporuke Cjelokupnu organizaciju obrazovno-vaspitnog rada i nastave prilagoditi potrebama učenika a u skladu sa rješenjima o usmjeravanju koje donosi Komisija za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama. Inicirati izmjene programa koji se realizuju u školi. Nastavnici/stručni saradnici posredstvom stručnog aktiva treba redovno da potražuju sredstva za realizaciju obrazovno-vaspitnog rada.
58541	Formiran je Tim za profesionalni razvoj nastavnika Centra (PRNC). Plan PRNC je dio GPRC a prioriteti su: Profesionalno usavršavanje, Osavremenjavanje obrazovno-vaspitnog procesa i Saradnja Resursnog Centra sa redovnim obrazovno-vaspitnim sistemom. Ciljevi PRNC su: Usavršavanje informatičke pismenosti, Osavremenjavanje nastavnog procesa i vaspitnog rada, Poboljšanje komunikacije među nastavnicima unutar škole ili između škola, Promovisanje vannastavnih aktivnosti, Saradnja kroz razmjenu iskustva kroz obostranu savjetodavnu i kadrovsku podršku. Neke od navedenih formulacija nijesu jasne. U Centru više zvanje posjeduje osam nastavnika (tri mentora, tri savjetnika i dva viša savjetnika) a sedam zaposlenih ima naučno zvanje magistra. Profesionalni portfolio ima većina nastavnika, stručnih saradnika i dati su na uvid. Sadrže diplomu, sertifikate i uvjerenja sa edukacija (obuka, konferencija, okruglih stolova), važeću licencu. Dati su na uvid LPPR zaposlenih. Direktorica posjeduje profesionalni portfolio koji sadrži diplomu, potvrde o pohađanim programima stručnog usavršavanja, licencu, ugovor o volontiranju, rješenja o učešću u radu komisija i sl. Direktorica ima LPPR. Izveštaj o realizaciji PRNC je dio Izveštaja o realizaciji Godišnjeg plana rada centra. U protekloj godini zaposleni su pohađali 35 seminara Zavoda za školstvo. Pored toga, realizovano je još deset edukacija (Dani defektologa, Obuka ABA, on line seminari, obuka „Pomozi mi da uradim sam“ itd). Analizom tema seminara zaključuje se da jedan dio nije u skladu sa realnim potrebama zaposlenih. To potvrđuju i podaci iz Izveštaja o samevaluaciji profesionalnog razvoja za školsku 2023/24. godinu. U okviru upitnika za nastavnike na konstataciju da se u školi/centru planira, podstiče i prati profesionalni razvoj, na osnovu evaluacije i samoevaluacije, 18% se slaže u potpunosti, 38% se djelimično slaže i 44% se ne slaže. Neposrednim uvidom u cjelokupni prostor Centra, zaključuje se da je uglavnom uređan, bezbjedan i adekvatan za boravak, učenje i igru učenika. U sklopu Centra su učionice, kabineti, radionice, kancelarije, kao i prostorija za roditelje, prostorija za produženi boravak (nedovoljno osvijetljen, potrebno je prilagoditi raspored namještaja djeci), trpezarija sa kuhinjom, fiskulturna sala, senzorna soba (nije u funkciji u periodu nadzora), soft play soba, biblioteka, spavaone, asistivni kabinet (nije u punoj funkciji), toaleti prilagođeni osobama sa invaliditetom itd. U dvorištu škole je izgrađen sportski poligon sa neophodnim rekvizitima, ljetnja učionica i amfiteatar koji je nedavno renoviran. U periodu nadzora u toku je bilo renoviranje nekoliko učionica i senzorne sobe u završnoj fazi nakon poplave. Prilazi su prilagođeni djeci sa motoričkim smetnjama, pristupne rampe su svuda postavljene kao i rukohvati. Centar posjeduje lift. Centar se finansira sredstvima iz Budžeta. Pored toga dobija i donacije. U Izveštaju o realizaciji GPRC u protekloj godini, obezbjeđene su donacije za uređenje dvorišta, TV uređaje, računare, klima uređaje i određena pomagala. Na vratima su posebne brave i pločice na Brajevom pismu. Po riječima roditelja, poželjno bi bilo na prilazu dvorištu postaviti rampu, jer povremeno zbog gužve ne mogu prići Centru. Rampa bi ograničila mogućnost parkiranja drugim osobama. Direktorica je već započela aktivnosti na rješavanju ovog problema. Preporuke Plan profesionalnog razvoja izraditi na osnovu Izveštaja o samoevaluaciji i u skladu sa realnim potrebama nastavnika i stručnih saradnika i Smjernica za unapređenje kvaliteta profesionalnog razvoja na nivou škole/ustanove ZZŠ (jul 2023). U saradnji sa sekretarijatom Glavnog grada nastaviti aktivnosti na uređenju prilaza Centru – postavljanje rampe. Senzornu sobu dodatno opremiti, u skladu sa mogućnostima, i intenzivnije koristiti u radu sa djecom/učenicima. Obučiti zaposlene za rad sa djecom/učenicima u senzornoj sobi. Asistivni kabinet staviti u punu funkciju.
58538	U okviru Programa razvoja (u originalu Plana razvoja ustanove 2021/2025.) navedeni su osnovni podaci o Centru, istorijatu i do sada realizovane aktivnosti od posebnog značaja. Prikazan je pregled postojećih resursa (materijalno-

Br. ind.	Obrazloženje
	tehnički i kadrovski) sa podacima o potrebama za kadrom u narednom periodu. Navedeni su podaci o profesionalnom razvoju na nivou Centra i planirano prenošenje znanja sa edukacija kolegama u vidu radionica, prezentacija. Navedeni su obrazovni programi koji se realizuju i faktori koji utiču na razvoj Centra. Urađena je SWOT analiza i prikazani rezultati eksterne evaluacije iz 2016/17. godine. Podaci o tome šta treba realizovati se mogu prepoznati iz SWOT analize. U Godišnjem planu rada centra se djelimično prepoznaju djelovi Programa razvoja. Konkretno dio koji se odnosi na misiju, viziju, istorijat i specifičnosti ustanove i dio vezan za profesionalni razvoj. Formiran je Tim za izradu Godišnjeg plana rada koji čine direktorica, pedagoškinja, psihološkinja, socijalni radnik i predsjednici aktiva. GPRC sadrži planove direktorice, Školskog odbora, stručnih saradnika, Nastavničkog vijeća, aktiva, Učeničkog parlamenta (do ove godine), Savjeta roditelja. Planovi su uglavnom konkretni sa prijedlogom aktivnosti za realizaciju. GPRC odražava različite procese koji se odvijaju u Centru (Uslovi za ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada, Organizacija obrazovno-vaspitnog rada u osnovnoj, srednjoj školi, za djecu i mlade sa težim i teškim tjelesnim i intelektualnim, senzornim smetnjama iz spektra autizma, Produženi boravak, Internat, Profesionalni razvoj, Saradnja sa roditeljima i lokalnom i širom zajednicom itd.). Izveštaj o realizaciji GPRC je blagovremeno izrađen i razmatran na stručnim organima. On sadrži pojedinačne izvještaje direktorice, stručnih saradnika kao i Školskog odbora, aktiva, Nastavničkog vijeća, Savjeta roditelja itd. Analizom ovog dokumenta konstatuje se da je realizovano dosta aktivnosti a u prilog tome su jasni i precizni podaci koji su navedeni. Nedostaje Izveštaj Aktiva vaspitača i kritički osvrt na realizovano kada je u pitanju rad aktiva. Programom razvoja je bilo predviđeno, a u proteklom periodu je i realizovano, angažovanje još jednog portira i vozača i obezbijeđen kombi za prevoz učenika. Organizovan je produženi boravak za sve učenike (izuzev SSŠ) od 11 do 14 časova. U saradnji sa predsjednikom Savjeta roditelja, uređena je prostorija za roditelje. Dodatno je uređeno dvorište. Realizovane su obuke za nastavni kadar. Nedostaje kritički osvrt na realizovano a u cilju unapređenja rada.
	Preporuke
	Godišnji plan rada centra treba da sadrži ciljeve i aktivnosti iz Programa razvoja.
	Izveštaj o realizaciji Godišnjeg plana rada centra treba da sadrži izvještaje o radu svih aktiva.
	Izveštaj o realizaciji Godišnjeg plana rada centra treba da sadrži kritički osvrt na realizovano, sa prijedlogom mjera za unapređenje.

Prosvjetni nadzornik: Fran Vuljaj

2. Etos škole

Tež. koef.		Aspekti utvrđivanja kvaliteta	Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI				VU	U	Z	NZ
40	58543	Škola je obezbijedila sistematičnu zaštitu učenika od nasilja.	6		X		
30	58542	Međusobni odnosi učenika i zaposlenih zasnovani su na povjerenju i na poštovanju pravila.	4			X	
30	58544	U školi je razvijena saradnja i promocija rezultata na svim nivoima.	6		X		
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			5.40	ZADOVOLJAVA			
Br. ind.	Obrazloženje						
58543	Da Centar vodi brigu o bezbjednosti učenika (dežurstva nastavnika, kontrola ulaska u ustanovu, preduzimanje mjera...), u potpunosti je saglasno 56% anketiranih roditelja, 20% djelimično saglasno, 19% nije saglasno, 5% ne zna. U noćnim satima u internatu se organizuje stražarska služba, kao i dežurstvo medicinske sestre. Direktorica je priložila Proceduru o postupanju u slučaju incidentnih događaja koji mogu ugroziti bezbjednost učenika, drugih učenika ili zaposlenih. Procedurom su opisane moguće situacije kao i redosljed postupaka i djelovanja zaposlenih u situacijama neprilagođenog ponašanja, visokog rizika po život i bezbjednost učenika ili zaposlenih, nanošenje materijalne štete sa tendencijom pogoršanja. Priložena je i Procedura o korišćenju školskog prevoza kojom su opisane radnje, obaveze i odnosi između roditelja odnosno učenika, vozača školskog prevoza, pratećeg osoblja iz Centra (medicinska sestra), odjeljskog starješine, vaspitača itd. U Godišnjem planu rada Centra je data struktura Tima za prevenciju i postupanje u slučajevima pojave nasilja od šest članova sa imenovanim koordinatorom. Jedna od članica je i direktorica. Nije priložen plan rada niti konkretna zaduženja i postupci članova Tima u slučajevima pojave nasilja. Analizom Izvještaja o radu Ustanove za zadnje tri godine, konstatuje se da nema podataka o radu pomenutog Tima. Preporuke Tim za prevenciju nasilja treba da ima svoj program rada sa jasnim zaduženjima članova, sa definisanim procedurama postupanja u slučajevima pojave nasilja. Izvještaj o realizaciji Godišnjeg plana rada Centra treba da sadrži izvještaj o radu Tima za prevenciju nasilja.						
58542	Centar ima Pravilnik o kućnom redu koji je istaknut na vidnom mjestu. Mehanizmi praćenja poštovanja Kućnog reda su dežurstvo nastavnika, djelimični video nadzor, a od skoro je sistematizovano radno mjesto portira. U holu internata je izložen režim dana (raspored dnevnih aktivnosti) urađen na slikovnom jeziku, prilagođen učenicima. Knjiga dežurstva koju vode dežurni nastavnici se vodi u propisanom obrascu (obrazac za škole), međutim uočeno je da su informacije šture, jednolične i ne obuhvataju sve segmente rada Centra. Dvorište je ograđeno i bezbjedno za boravak djece. Direktorica je izjavila da se instalacija video nadzora koji će pokriti sve bitne segmente Centra očekuje u skorije vrijeme. Učenici koji su manje samostalni i koji su skloni agresivnom ponašanju su pod nadzorom odraslih i kreću se u njihovoj pratnji. U usmenoj komunikaciji sa dijelom roditelja, izjavili su da su zadovoljni odnosom nastavnika prema njihovoj djeci i empatijom koju pokazuju. Da su u školi (Centru) razvijeni mehanizmi sprečavanja nasilja među učenicima, u potpunosti se slaže 29% anketiranih nastavnika, 37% se djelimično slaže, 31 se ne slaže, 3% ne zna. Da se svi oblici diskriminatornog ponašanja rješavaju po procedurama, u potpunosti se slaže 37% anketiranih nastavnika, 34 se djelimično slaže, 21% se ne slaže, 8% ne zna. Da u školi (Centru) vlada saradnička i konstruktivna komunikacija, uvažavaju se mišljenja i inicijative zaposlenih, u potpunosti se slaže 18% anketiranih nastavnika, 53% se djelimično slaže, 29% se ne slaže. Da je rad direktorice transparentan, u potpunosti je saglasno 34% anketiranih nastavnika, 29% je djelimično saglasno, 32% nije saglasno, 5% ne zna. Da se svi oblici diskriminatornog ponašanja rješavaju po procedurama, u potpunosti se slaže 37% anketiranih nastavnika, 34% se djelimično slaže, 21% se ne slaže, 8% ne zna. Preporuke Raditi na izgradnji povjerenja, timskog rada, saradnje i transparentnosti u radu na svim nivoima u Centru. Knjiga dežurstva treba da se vodi sadržajnije, a podaci treba da se unose u realnom vremenu. U postupku samoevaluacije identifikovati razloge negativnih stavova dijela roditelja i značajnijeg dijela nastavnika za određene segmente rada Ustanove i u skladu sa tim preuzeti aktivnosti.						
58544	Zbog izraženih smetnji u razvoju učenika, koji su usmjereni u poseban obrazovni program (izražene teškoće u intelektualnom funkcionisanju, nerazumijevanje govora, nemogućnost komunikacije i interakcije...), nije moguće organizovati funkcionalan Učenički parlament. Da su roditeljski sastanci redovni, sadržajni i korisni potpuno je saglasno 68% anketiranih roditelja, 17% je djelimično saglasno, 5% nije saglasno, dok 8% ne zna. Da su pravovremeno obavješteni o uspjehu i ponašanju učenika, potpuno je saglasno 79% anketiranih roditelja, 15% je djelimično saglasno, 7% nije saglasno. Da su informacije za roditelje o radu i dešavanjima u školi redovne i potpune, potpuno je saglasno 71% anketiranih roditelja, 17% djelimično saglasno, 9% nije saglasno, a 1% ne zna. Da su informisani o odlukama i zaključcima Savjeta roditelja, u potpunosti je saglasno 60% anketiranih roditelja, 19% je djelimično saglasno, 12% nije saglasno, 9% ne zna. Roditelji su pokrenuli inicijativu da se djeci produži ostanje u Centru nakon završnog razreda. U usmenoj komunikaciji, direktorica je saopštila da je dobijena saglasnost resornog ministarstva da ostanu još ovu godinu. Na inicijativu roditelja je dobijena saglasnost za još jedno radno mjesto vozača za prevoz učenika, dok je kombi vozilo kupilo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija. Ustanova saraduje sa školama iz okruženja, sa Centrom za autizam u Resursnom centru Podgorica (edukacija stručnog kadra), realizovana je posjeta Resursnom centru Kotor. Lokalna samouprava je pomogla u rješavanju problema sa parkingom, Zelenilo je pomoglo u uređivanju dvorišta, Eko font je donirao dio opreme za salu za fizičko vaspitanje, Zeta Energy je donirala dio mobilijara, resorno ministarstvo je finansiralo						

Br. ind.	Opisloženje
	opremanje TV uređajima i internet mrežom. Centar je ostvario saradnju sa srodnom ustanovom iz Ljubljane. Zaposleni učestvuju svake godine na Danima defektologa na Zlatiboru. U saradnji sa PMF-om, realizovana je izložba likovnih radova djece itd. Promociju svog rada Centar ostvaruje putem Ljetopisa, koji je sadržajno bogat foto-zapisima, novinskim člancima itd. Centar jednom godišnje izdaje list za djecu. Određeni segmenti rada ustanove se promovišu i putem veb sajta, FB stranice, televizijskih emisija. Da imaju dobru komunikaciju sa direktoricom, u potpunosti je saglasno 48% anketiranih roditelja, 27% je djelimično saglasno, 21% nije saglasno, 4% ne zna. Da su zadovoljni načinom kako se nastavnici odnose prema njihovom djetetu, u potpunosti je saglasno 87% anketiranih roditelja, 9% je djelimično saglasno, 1% nije saglasno, a 3% ne zna. Da svojim ponašanjem i radom nastavnici daju dobar primjer učenicima, u potpunosti je saglasno 76% anketiranih roditelja, 12% je djelimično saglasno, 9% nije saglasno, a 3% ne zna. Da su roditelji uključeni u različite aktivnosti u školi (radionice u vezi sa suzbijanjem nasilja u školi, narkomanije, alkoholizma, reproduktivnim zdravljem, nastavkom školovanja i izborom zanimanja, radionice nediskriminacije...), u potpunosti se slaže 43% anketiranih roditelja, 17% se djelimično slaže, 25% se ne slaže, 15% ne zna. Uporednom analizom upitnika za roditelje i nastavnike, uočeno je da su stavovi roditelja nešto afirmativniji u odnosu na stavove nastavnika po ključnim aspektima rada ustanove. Preporuke Intenzivnije uključivati roditelje u različite aktivnosti rada Centra.

Prosvjetni nadzornik: Anita Marić

3. Podrška učenicima

Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta	Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI			VU	U	Z	NZ
60	58546	Škola podržava i podstiče cjelovit razvoj učenika.	5		X	
40	58545	U školi se učenicima pruža podrška u vaspitanju i učenju.	2			X
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			3.80	ZADOVOLJAVA		

Br. ind.	Obrazloženje
58546	Rana intervencija se sprovodi ciljano i planski. Predstavlja primjer podrške deci sa smetnjama i teškoćama u razvoju u lokalnoj i široj društvenoj zajednici i njihov rad se procjenjuje kao veoma uspješan. Na osnovu rješenja Komisije za usmjeravanje i izvještaja pedijatra pruža se mogućnost deci da dobiju tretmane: psihologa, logopeda, defektologa. Intenzivan rad i posvećenost zaposlenih ne može nadomjestiti nedovoljne prostorne kapacitete, kao i nedovoljan broj stručnog kadra, a u odnosu na potrebe dece sa smetnjama i teškoćama u razvoju u sistemu inkluzivnog obrazovanja i zdravstvene zaštite. Individualna podrška učenicima u odjeljenjima i grupama izostaje zbog stava nastavnog kadra da imaju normu časova koja ih obavezuje i nijesu dužni da pružaju individualnu podršku, što rezultira izostankom adekvatne, ciljane i individualne stručne podrške. Ovakav stav nije u skladu sa profesionalnom etikom rada defektologa u ovakvoj ustanovi, pogotovo što nastavnici ne realizuju po dva časa neposrednog rada sa učenicima, što je zakonom definisana obaveza. Na konstataciju iz prednadzorne ankete da stručni saradnici promovišu pedagoške inovacije 13% anketiranih nastavnika se izjasnilo da se slaže u potpunosti, 59% djelimično se slaže, 21% da se ne slaže a 8% da ne zna. Rad nastavnog osoblja osnovne škole, izuzev nastavnika opšteobrazovne grupe predmeta, se procjenjuje kao zadovoljavajuće. Vannastavne aktivnosti se sprovode u skladu s interesovanjima učenika, a posebno se ogledaju u radu profesora likovne i muzičke kulture (likovne izložbe, motivisanost učenika i interesovanje za muzičke sadržaje). Kao podrška redovnom sistemu, tri defektološkinje su stalne članice Mobilne služba kojom koordinira Zavod za školstvo, a koje pružaju podršku učenicima, nastavnicima i roditeljima. Individualni razvojno-obrazovni programi se rade na insistiranje Zavoda za školstvo, najveći broj njih nema svoju svrsishodnost jer su šablonizovani. Iz njih se ne mogu sagledati aktivnosti koje se sprovode na času. IROP-i se ne izrađuju timski uz ravnopravno učešće roditelja. Preporuke Kako su svi Resursni centri transformisani 2012. što podrazumijeva prilagođavanje svih oblika rada u svrhu pružanja podrške redovnom sistemu, treba organizovati rad zaposlenih profesionalaca na način da međusobno sarađuju, vode dokumentaciju, prate napredovanje, daju rješenja za dalji rad. Omogućiti duži boravak učenicima u Ustanovi. Organizovati radionice za roditelje sa temama koje su im važne. Formirati timove za izradu IROP-a, a koji podrazumijevaju ravnopravno učešće roditelja. Voditi zapisnike sa sastanaka timova. Individualni razvojno-obrazovni programi, koji su obavezujući za svako dijete s rješenjem o usmjerenju, treba da budu jasni, sa detaljno postavljenim aktivnostima rada koji će dovesti do željenih ishoda.
58545	Kabinet za asistivnu tehnologiju nije u punoj funkciji. Prostorije namijenjene učenju nijesu opremljene prilagođenim i inoviranim didaktičkim materijalom, slikovnim i audio sadržajem koji omogućava multisenzorni pristup, kako bi se odgovorilo na potrebe učenika. U učionicama su prisutni ometajući predmeti i sadržaji koji ne doprinose procesu učenja. Gradivo nije u potpunosti prilagođeno mogućnostima učenika, a u svrhu funkcionalnosti znanja. Nastavnici ne realizuju časove neposrednog rada sa učenicima, što je zakonom definisana obaveza. Ne koristi se digitalna tehnologija iako su se organizovale obuke za njenu primjenu. U prostoru za dnevni boravak, nalazi se namještaj koji može biti opasan za učenike nepredvidivog ponašanja. Preporuke Prostorije namijenjene učenju treba osposobiti tako da sarže didaktiku i materijale za rad, senzorne podsticaje i mape uma, kako bi odgovorili potrebama učenika. Ukloniti distraktore- ometače pažnje iz prostora u kojima se uči. Gradivo prilagoditi u skladu s mogućnostima (primjer: odabrati jedno pismo koje će se savladati, i to samo štampana slova) koristiti digitalnu tehnologiju radi lakšeg savladavanja gradiva. Realizovati časove neposrednog rada sa učenicima (dva nedeljno). Primjena Cboard aplikacije treba da bude intenzivnija, namijenjena svim korisnicima, posebno kada je riječ o usvajanju pravila ponašanja, iznošenja svojih potreba, namjera i sl. Iz prostora namijenjenog za dnevni boravak ukloniti namještaj koji može biti opasan za decu nepredvidivog ponašanja. Opremiti ga mekanim namještajem, koristiti tihi, klasičnu muziku koja će umirujuće djelovati na njih. U sklopu Kabineta za asistivnu tehnologiju, neophodno je pokrenuti rad, angažovati osobe koje su zadužene za ovu vrstu djelatnosti i započeti izradu slikovnog materijala za: pravila ponašanja u svakoj učionici i grupi, jasno predstavljena, dovoljne veličine da ih dijete može uočiti i da se na njih mogu pozvati, materijal za učenje, usvajanje osnovnih znanja i vještina, za praktičnu nastavu i sl.

Prosvjetni nadzornik: Vjera Mitrović Radošević

4. Obrazovna postignuća

Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta		Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI				U	U	Z	NZ
50	58547	Ishodi učenja učenika su na nivou ili iznad nacionalnog prosjeka.	8		X		
35	58548	Škola kontinuirano prati i analizira podatke sa internih praćenja i eksternih provjera znanja u cilju boljih postignuća učenika.	6		X		
15	58549	Broj učenika koji rano napuste školu manji je od evropskog standarda.	8		X		
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			7.30	USPJEŠNO			
Br. ind.	Obrazloženje						
58547	U ustanovi se vodi izvjesna statistika i evidencija za sve ove programe vaspitno-obrazovnog rada. U školskoj 2023/24. godini osnovnu školu u Resursnom centru je pohađalo 64 učenika, raspoređenih u 10 odjeljenja koja broje od 3 do 10 učenika, nastava je individualizovana. Prolaznost na kraju 2023/24. godine je iznosila 86%. Od ukupnog broja učenika u kojima se nastava ocjenjuje opisno (15 u I i II razredu) 4 učenika (26,6%) je ostvarilo uspjeh uglavnom postignut, 7 učenika (46,6%) djelimično postignut, neocijenjenih učenika je bilo 4 (26,6%). Razlog zašto su učenici bivaju neocijenjeni je izostajanje sa nastave zbog zdravstvenih razloga. U razredima u kojima se primjenjuje brojčano ocjenjivanje (III – IX razred) uspjeh u 2023/24. godini bio je sledeći: 10 učenika je prošlo odličnim uspjehom (20,4%), 16 vrlo-dobrim (32,7%), 15 dobrim (30,6%), 4 dovoljnim (8,2%) i 4 učenika su ostala neocijenjena (8,2%). Prosječna ocjena je 3,68. U 2023/24. godini u ovom programu je bilo ukupno 24 djece i mladih, raspoređeni su bili u 4 odjeljenja I, II, III i IV, koja broje 5 do 7 učenika. Njih 4 je ostvarilo uspjeh uglavnom postignut cilj, 14 djelimično postignut, 5 uz podršku i 1 učenik je ostao neocijenjen. Djeca sa umjerenim intelektualnim smetnjama u prošloj školskoj godini bila su raspoređena u dva odjeljenja, I i II, u kojima se realizuje poseban program s ciljem osposobljavanja za svakodnevni život. Ukupno je bilo 17 učenika u odjeljenjima od 11 i 6 učenika. Njih 13 je završilo sa djelimično postignutim ciljem, a 4 je ostalo neocijenjeno. Obrazovne programe srednje stručne škole u 2023/24. godini pohađalo je 37 učenika. 16 učenika pohađalo je obrazovni program Pomoćnik kuvara, 14 učenika – Pomoćnik trgovca, 4 učenika Pomoćnik frizera, jedan učenik pohađao je program Pomoćnik metalca i dva učenika Pomoćnik obučara. Prosječna ocjena kreće se u rasponu 2,20 – 2,97. Nastavnici organizaciono izlaze u susret djeci koja zbog zdravstvene ili porodične situacije nisu u mogućnosti da pohađaju nastavu, da budu ocijenjena online. Svi obrazovni programi po kojima Ustanova radi su stari, primjenjuju se samo u ovoj ustanovi, u trajanju od tri godine. Za ova zanimanja, modularizovani obrazovni programi nisu ni urađeni (osim za Pomoćnike frizera, koji je urađen po novoj metodologiji, ostali su u proceduri izrade/ usvajanja). Za svakog učenika se radi individualni razvojno – obrazovni program (IROP), koji su u izvjesnoj mjeri korektni i u izvjesnoj mjeri dozvoljavaju uvid u individualna postignuća i rad učenika. S obzirom na specifičnosti rada ustanove, malog broja učenika i razlika u realizaciji obrazovno-vaspitnog rada u odnosu na ustanove redovnog obrazovanja teško je raditi upoređivanja na nacionalnom nivou. Možemo samo pratiti trend obrazovnih postignuća u višegodišnjem periodu i taj trend je uglavnom stabilan, odnosno nema značajnih odstupanja u prethodnom trogodišnjem periodu. Preporuke Inovirati obrazovnu ponudu u stručnom obrazovanju i primijeniti sve postojeće nove modularizovane obrazovne programe koji postoje. Urediti evidenciju IROP-a tako da je moguće pratiti jasno plan rada sa učenikom - primijenjene metode rada, aktivnosti, napredovanje učenika i kriterijume za ocjenu. Bilo bi idealno imati sve podatke o učeniku iz domena obrazovanja, socijalnog staranja i zdravlja na jednom mjestu, dostupne stručnjacima koji rade sa djecom i roditeljima.						
58548	S obzirom da se u ustanovi realizuju programi sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći i da je rad individualizovan učenici na kraju osnovne škole ne polažu eksterni ispit. Takođe, s obzirom da učenici srednje škole usvoje samo dio vještina i znanja predviđenih obrazovnim programima, ne organizuje im se praktični ispit za sticanje kvalifikacije nivoa obrazovanja II, već samo dobijaju svjedočanstva i uvjerenja o postignutom dijelu obrazovnog programa. Nakon završenog trogodišnjeg obrazovanja iz jedne oblasti, učenici uglavnom upisuju još jedan program i pohađaju ga naredne tri godine. U sveskama aktiva postoje analize uspjeha učenika, sa predviđenim i realizovanim aktivnostima u cilju unaprijeđenja obrazovnih postignuća učenika u saradnji sa drugim školama, privredom i zajednicom. U cilju promocije škole i postignuća učenika veliki broj sadržaja iz domena redovnih i vannastavnih aktivnosti se objavljuje na stranici škole na društvenoj mreži facebook. Učenici ne učestvuju na takmičenjima, po procjeni nastavnika to nije moguće organizovati. Prošle godine organizovan je školski događaj - takmičenje, iz oblasti kuvarstva, u kome su se takmičili učenici škole, a u žiriju i organizaciji su bili učenici kuvarstva iz druge dvije srednje škole iz Podgorice i Zete. Iako lijepa aktivnost, to je bila neplanska, sporadična aktivnost sprovedena na ideju nastavnika koji je bio na zamjeni, koja nije evidentirana u knjizi aktiva. Obrazovnim postignućima učenika, u smislu razvoja vještina za svakodnevni život doprinosi i rad sekcija u školi. Prošle školske godine bile su organizovane sporedne, muzička, likovna, ritmička, literarna, ekološka i „uradi sam“. Postoji izvjesna evidencija, u vidu izvještaja o radu sekcija.						

Br. ind.	Obrazloženje
	Ustanova pruža savjetodavnu podršku drugim školama u smislu osposobljavanja za rad sa djecom sa intelektualnim smetnjama i autizmom, kako bi i postignuća te djece van ove ustanove bila bolja i adekvatno stimulirana. U saradnji sa Centrom za socijalni rad škola prati zapošljavanje svojih bivših učenika. Od reformisanja ustanove u resursni centar redukovano je značaj broj zapošljivih učenika. Od školske 2016/17 godine zaposlilo se za stalno 5 učenika, i to u lokalnim preduzećima „Zelenilo“, Čistoća“, u privatnom auto-servisu i u kompaniji „Voli“. Preporuke Organizovati individualizovanu dopunsku nastavu za učenike, voditi o tome preciznu evidenciju i analizirati efekte rada, pratiti efekte na postignuća učenika. Voditi precizniju evidenciju o radu sekcija i vannastavnih aktivnosti – plan rada, evidencija sastanaka, izvještaji i analiza postignuća. Razmotriti mogućnosti većeg povezivanja ustanove sa drugim školama, poslodavcima i zajednicom, ne samo u vidu posjeta, već zajedničkog kontinuiranog rada, osmišljavanja trajnih radionica sa konkretnim rezultatima/proizvodima vidljivim u zajednici. Stimulisati nastavnike i stručne saradnike ustanove da osmisle edukacije koje bi nudili nastavnicima i stručnim saradnicima drugih škola u cilju širenja znanja koja su nastavnici i stručni saradnici u ovoj školi edukovani i za koje imaju najveću praksu.
58549	Nastavnici, stručni saradnici i uprava škole prilagodili su nizom mjera sistem rada ove ustanove tako da učenici kojima je to potrebno u njoj borave što duže, da u njoj dobijaju adekvatnu stimulaciju u vaspitno-obrazovnom smislu i da ne odustanu od školovanja. Procenat učenika koji samovoljno napušta obrazovanje je u poslednje tri školske godine bio mali – 2-3%, što jeste ispod evropskog standarda. Ustanova pruža svojim učenicima i korisnicima i više od vaspitno-obrazovnog rada, u nedostatku adekvatne ustanove iz domena socijalne zaštite, a takođe u nedostatku adekvatnih prilika za zapošljavanje u skladu sa individualnim mogućnostima, aktivnosti poput socijalnog preduzetništva i sl. Od vaspitnih mjera, u ovoj ustanovi izriču se pohvale učenicima, uglavnom za ostvaren odličan uspjeh. Sve aktivnosti koje se odnose na regulaciju ponašanja učenika sprovode se timski i u saradnji sa roditeljima. Preporuke Razmotriti mogućnost da ustanova dobije veću podršku zajednice, da se poveže adekvatno sa sistemom zdravstva i sistemom rada i socijalne zaštite, kako bi učenici i roditelji imali adekvatnu podršku tokom procesa obrazovanja, a i kako bi efekti vaspitno-obrazovnog rada bili vidljivi i prepoznatljivi, čime bi cijeli proces dobio još veći smisao i značaj.

5. Nastava

5.1. Nastava i učenje

5.1.1. Obavezni nastavni predmeti

Prosvjetni nadzornik: Dragan Berilažić						
5.1.1.1. Likovna kultura						
Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 1						
Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 1						
Posjećena odjeljenja: VIII-2						
Broj posjećenih časova: 2						
Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta	Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI		VU	U	Z	NZ	
50	58554	Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.	10	X		
30	58555	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju	8		X	
20	58553	Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma.	6		X	
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja		8.60	VEOMA USPJEŠNO			
Br. ind.	Obrazloženje					
58554	Posmatrani časovi u VIII-2 odjeljenju su uspješno strukturirani u skladu sa metodičkim i didaktičkim principima, adekvatno planiranom praktičnom zadatku, vježbi i realnim mogućnostima učenika. Nastavnik stručno uvodi učenike u realizaciju praktične vježbe i upućuje ih na pravilno rješavanje praktičnog rada. U pripremnom dijelu nastavnik koristi radne listove i smislen odabir vježbe, adekvatno mogućnostima učenika koje sam priprema. Evidentna je veoma uspješna interakcija između nastavnika i učenika sa poteškoćama u razvoju. Nastavnik podstiče učenike na rješavanje likovnih problema, i pruža ličnu podršku tokom realizacije praktičnog rada u svim fazama časa. Učenici su aktivni i prihvataju saradnički odnos nastavnika i istrajnost u radu. Tokom svih faza časa nastavnik koristi raznovrsne oblike i metode rada u skladu sa individualnim potrebama učenika. Na posmatranom času korištena su adekvatna nastavna sredstva i raznovrstan didaktički materijal. U završnom dijelu časa nastavnik, zajedno sa učenicima koji zaostaju, ulaže napor da dovrši praktične radove. Kabinet likovne kulture je veoma kreativno opremljen brojnim učeničkim radovima: crtežima, slikama, skulpturama i radovima od terakote, tako da predstavlja veoma bogat, kreativan i dodatan izvor za podsticanje učenika na rad. Nastavnik, najmanje 2 puta godišnje, organizuje likovne izložbe, likovno uređuje enterijer Ustanove i time doprinosi estetskom i kreativnom izgledu školskog prostora. Vidljivo je da se na nivou Stručnog aktiva pokreće inicijativa za nabavku dodatnih nastavnih sredstava i likovnih materijala potrebnih za realizaciju Predmetnog programa.					
58555	U procesu vrednovanja postignuća nastavnik kvartalno vrednuje ciljeve koji su postavljeni u IROP-ima i procjenjuje ih bodovnom skalom od 1-5. Na nivou Stručnog aktiva vještina (likovna kultura, muzička kultura i fizičko vaspitanje) nastavnici jednom mjesečno analiziraju postignuća učenika i daju preporuke roditeljima kako bi dodatno uputili učenike na realizaciju vještina za koje imaju više mogućnosti ili posebno interesovanje. Ocjene su realne i korespondiraju sa nivoom realizacije praktičnih radova i realnih mogućnosti učenika.					
58553	Godišnji planovi rada nastavnika zasnovani su na Predmetnom programu iz 2006. godine, sa nastavom zasnovanom na ciljevima. Ciljevi su ambiciozno postavljeni, ali ih nastavnik prilagođava realnim mogućnostima i ličnim potencijalima učenika sa poteškoćama u razvoju. Nastavnik kontinuirano radi dnevne pripreme. Pripreme za posmatrane časove su svedene na nivou koncepta-skice, sa osnovnim didaktičkim principima. U pripremama za posmatrane časove navedeni su nastavni sadržaji, operativni ciljevi, aktivnosti učenika, oblici rada, nastavna sredstva, korelacija i vaspitni i korektivni ciljevi. Izostaje osvrt na realizaciju planiranog. Preporuke Potrebno je planirati i realizovati Poseban program za učenike sa težim i teškim tjelesnim, intelektualnim, senzornim i smetnjama spektra autizma u resursnim centrima i integrisanim odjeljenjima (Zavod za školstvo, 2020. god.), a ne Program za djecu sa lakim smetnjama u mentalnom razvoju, koji ne odgovara njihovim mogućnostima i potrebama. Dnevno pripremanje je potrebno osavremeniti shodno preporukama nadzornika i datom scenariju za čas. Potrebno je raditi osvrt na realizaciju planiranog nakon realizacije ishoda sa opisom poteškoća tokom realizacije.					
Prosvjetni nadzornik: Nermina Zejnilović						
5.1.1.2. Poznavanje materijala-pomoćnik frizera						
Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 1						
Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 1						
Posjećena odjeljenja: II						
Broj posjećenih časova: 1						

Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta	Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI			VU	U	Z	NZ
50	58557	Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.	7	X		
30	58558	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju	7	X		
20	58556	Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikulumu.	7	X		
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			7.00	USPJEŠNO		

Br. ind.	Obrazloženje
58557	Nastavnik je pratio postignuća učenika u toku časa, saradnja i komunikacija između nastavnika i učenika je zadovoljavajuća kao i međusobna komunikacija između učenika. Na posjećenom nastavnom času nastavnik je izvršio rekapitulaciju sažetim ponavljanjem sadržaja i propitivanjem učenika. Nastavnik predviđa eventualne probleme koji mogu nastati u toku časa. Atmosfera na posjećenim časovima je uglavnom radna i pozitivna, aktivnost učenika je prisutna kao i radna disciplina. Instrukcije i objašnjenja nastavnika su jasni i precizni. Učionice u kojim se izvodi nastava su uglavnom opremljene nastavnim sredstvima. Nastavnik jasno i razumljivo demonstrira nastavne sadržaje, radi na ohrabrivanju učenika i pohvaljuje njihov rad. Pitanja koja im upućuje su jasno formulisana i precizno postavljena. Često podstiče samostalnost u radu, daje uputstva učenicima kako da poprave ocjenu i informiše ih o postignućima i napredovanju. Lični plan profesionalnog razvoja nastavnika sadrži veći broj ciljeva koji se odnose na unapređenje nastavničkih kompetencija. Preporuke Raditi na pripremi Plana za dodatnu podršku učenicima - grupne aktivnosti.
58558	Nastavnik blagovremeno upoznaje učenike sa kriterijumom ocjenjivanja i redovno provjerava dostignuća standarda znanja i vještina učenika. Nastavnik primjenjuje utvrđene kriterijume ocjenjivanja i obrazlaže date ocjene. Primjenjuju se različite tehnike ocjenjivanja postignuća učenika. Prilikom vrednovanja znanja učenika uzimaju se u obzir mogućnosti učenika, uslovi u kojima borave, kao i njihovo angažovanje. Ocjena podsticajno djeluje na samopouzdanje učenika i njihov osjećaj napredovanja. Ocjenjivanje učenika je usklađeno sa IROP-om. Pohvala nastavnika je važno motivaciono sredstvo za napredak učenika. Preporuke Raditi na primjeni novih nastavnih metoda.
58556	Nastavnik planira realizaciju nastavnog procesa, shodno Godišnjem planu rada. Godišnji plan rada sadrži sve elemente planiranja sa precizno navedenim brojem časova za pojedine tipove nastavnog časa. Nastavnik posjeduje kompletan scenario za čas sa jasno postavljenim ishodom učenja i aktivnostima učenika. Jasno su formulisani obrazovni, funkcionalni i vaspitni zadaci. Nastavni sadržaji časa su planirani kroz uvodni, glavni i završni dio. Učenici su dobili zaduženja u formi domaćeg zadatka. Nastavnik koristi savremena nastavna sredstva u kombinaciji sa tradicionalnim. Povratna informacija od strane učenika je konstruktivna. Nastavnik daje dodatna objašnjenja učeniku i insistira na korelaciji sa sadržajima iz više različitih nastavnih predmeta. Kroz sve djelove nastavnog časa jasno su istaknute aktivnosti koje su u glavnom dijelu časa proširene dodatnim informacijama. Aktivnost učenika je posebno došla do izražaja u dijelu primjene principa očiglednosti, vodeći računa o samostalnosti u radu učenika. Za vrijeme časa koriste se različiti radni materijali. Shodno planiranim aktivnostima nastavnik je učenicima zadao domaći zadatak. Nastavnik pruža podršku učenicima u dijelu Individualnog plana podrške. Sačinjena je i oblast praćenja koja se odnosi na refleksiju i naredne korake kao i aktivnosti. Aktivnost nastavnika se odnosila i razvoj samopouzdanja i razvoj motivacije učenika. Tok realizovanog nastavnog časa odgovara konceptu scenarija časa. Nastavnik planira upotrebu raspoloživih resursa škole. Nastavnik priprema interne pisane materijale za učenike. Nastavnik koristi udžbenik, pisani materijal i druga didaktička pomagala. Na času se uočava pozitivna pedagoška klima koja stvara podsticajno okruženje za učenje. Resurse koje je nastavnik koristio na posjećenom času, kreirani su shodno mogućnostima učenika. U IROP-u je planiran i način provjere znanja učenika kao i druga vrsta podrške koja se najčešće odnosi na produženo vrijeme za realizaciju aktivnosti praktične nastave. Podaci o uspjehu učenika uredno se evidentiraju. Nastava se izvodi po posebnom program- starom nastavnom planu i programu. Sačinjen je Individualni razvojni plan za sve učenike. Preporuke Inovirati Godišnje planove i programe rada.

Prosvjetni nadzornik: Nermina Zejnilović

5.1.1.3. Praktična nastava sa elementima tehnologije zanimanja-pomoćnik u kuhinji

Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 1							
Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 1							
Posjećena odjeljenja: II							
Broj posjećениh časova: 1							
Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta		Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI				VU	U	Z	NZ
50	58560	Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.	7		X		
30	58561	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju	7		X		
20	58559	Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma.	6		X		
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			6.80	USPJEŠNO			
Br. ind.	Obrazloženje						
58560	Aktivnosti učenja su realizovane kroz sve djelove nastavnog časa i korake. Sastavni dio pisane pripreme za čas je i osvrt na realizaciju koju je nastavnik na času uspješno primijenio. Rekapitulacija je izvršena sažetim ponavljanjem nastavnih sadržaja kao i propitivanjem učenika. Aktivnost učenika je prisutna u toku časa i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja. Nastavne metode i oblici rada su uglavnom kombinacija tradicionalnog i savremenog kao i nastavna sredstva koja su korištena tokom realizacije nastavnih sadržaja i provjere znanja učenika na času praktične nastave. Na posjećenom nastavnom času je dominirao grupno– individualni oblik rada, upotreba didaktičkih pomagala je u skladu sa zahtjevima Programa. Prostor za realizaciju praktične nastave je podsticajan. Komunikacija između učenika i nastavnika je uspješna, nastavnik podstiče odgovore učenika i brine o dobroj pedagoškoj klimi. Za sve učenike je urađen IROP, sa konkretno navedenim aktivnostima i načinom provjere postignuća učenika. Nastavnik povezuje nova znanja sa prethodnim iskustvom i znanjem učenika. Pripremljeni nastavni materijal bio je u službi ostvarivanja ciljeva učenja. Tokom nastavnog časa bila je zastupljena metoda razgovora i metoda usmenog izlaganja, kao i metoda praktičnih radova uz poštovanje principa od jednostavnog prema složenom. Pitanja nastavnika bila su jasno formulisana i kratko i precizno postavljena. Nastavne sadržaje nastavnik prilagođava uzrastu, potrebama i interesovanjima učenika. Radi se na stvaranju opuštene radne atmosfere, učenici se ohrabruju i pohvaljuju se njihove aktivnosti. Tokom nadzora obavljen je razgovor sa roditeljima učenika. Roditelji su zadovoljni odnosom nastavnika prema učenicima, radnim aktivnostima i uslovima rada. Preporuke Koristiti metode aktivne nastave.						
58561	Postignuća učenika se redovno prate, učenici dobijaju blagovremeno povratne informacije od nastavnika o svojim postignućima. Nastavnik redovno primjenjuje podsticajne mjere koje djeluju motivaciono na učenike. Ocjenjivanje je javno, nastavnik svoje ocjene obrazlaže u odjeljenju prije nego što ih unese u odjeljenjsku knjigu. Prilikom vrednovanja znanja učenika uzimaju se obzir mogućnosti učenika, njegovo zalaganje kao i uslovi. Preporuke Raditi na pripremi Plana za dodatnu podršku učenicima.						
58559	Nastavnik redovno planira nastavni proces kroz odlične planove rada i dnevne pripreme za čas. Nastava je prilagođena mogućnostima učenika, proces je usmjeren na ostvarivanje ishoda učenja. Godišnji plan rada sadrži nastavne sadržaje, ciljeve, redni broj časa, raspored nastavnih sadržaja po mjesecima kao i teme i naziv istih. Jasno su određene aktivnosti u odnosu na ishod učenja kao i korelacija u odnosu na sadržaj. Za sve nastavne sadržaje navedeni su i ciljevi. Individualni razvojni plan je sačinjen za sve učenike odjeljenja. Određeni broj časova je planiran za posjete poslodavcima. Priložena priprema za čas sadrži izdvojene aktivnosti učenika za sticanje praktičnih znanja. Nastava se realizuje u kuhinji Centra koja je opremljena potrebnim sredstvima za rad. Djeca koriste propisane uniforme za rad i realizaciju praktične nastave. Tokom realizacije nastavnog časa uočava se potpuna didaktička spremnost nastavnika za rad. Planirana je upotreba raspoloživih resursa. Čas praktične nastave je realizovan u skladu sa didaktičkim principima, usmjeren na aktivnosti učenika koje su posebno istaknute kako na času tako i u pisanoj pripremi. Tok realizovanog nastavnog časa odgovara konceptu pisane pripreme za čas. Nastavnik upućuje učenike i stvara prijatnu pedagošku klimu za rad, ohrabruje učenike, pohvaljuje ih i usmjerava na ključne radne zadatke. Nastavnik prilagođava nastavu uzrastu, potrebama i interesovanjima učenika. Aktivnosti učenika na času praktične nastave su prilagođene njihovim mogućnostima. Nastava se izvodi po posebnom programu -po starom nastavnom planu i programu. Aktivnost nastavnika je usmjerena na razvoj samopouzdanja, podsticanje samostalnosti u radu i povećanju motivacije učenika. Preporuke Inovirati nastavne programe, Unaprijediti proces planiranja nastave,						

Prosvjetni nadzornik: Nermina Zejnilović					
5.1.1.4. Praktična nastava–metalska struka, pomoćnik metalca					
Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 1					
Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 1					
Posjećena odjeljenja: I					
Broj posjećenih časova: 2					
Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta		Bodovi	Procjena kvaliteta	
STANDARDI				VU	U Z NZ
50	58563	Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.	7		X
30	58564	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju	7		X
20	58562	Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikulumu.	6		X
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			6.80	USPJEŠNO	
Br. ind.	Obrazloženje				
58563	Uvidom u raspored časova utvrđeno je se da su obuhvaćeni svi stručno/teorijski predmeti. Nastavni proces se realizuje shodno istom. Nastavnik izrađuje pisane pripreme za čas u skladu sa nastavnim planom i iste realizuje shodno planiranim aktivnostima. Pisana priprema za čas sadrži jasnu strukturu sa posebno izdvojenim aktivnostima učenika. Shodno postavljenim ciljevima u IROP/u precizno su navedene aktivnosti, metode i oblici rada kojima se postiže razvojni cilj. U IROP-u je planiran i način provjere znaja učenika kao i druga vrsta podrške koja se najčešće odnosi na produženo vrijeme za realizaciju aktivnosti praktične nastave. U zavisnosti od potreba učenika, radi se na potpunoj iskorisćenosti raspoloživih resursa. Evidencija učeničkih postignuća na dnevnom nivou se radi u skladu sa preporukama. Veći dio aktivnosti učenika na posjećenom času je bio usmjeren na samostalno učenje . Aktivnost nastavnika se odnosila i razvoj samopouzdanja i razvoj motivacije učenika. Prisutna je pozitivna pedagoška klima, međusobno uvažavanje i saradnički odnos. Tokom nastavnog časa bila je zastupljena metoda razgovora i metoda usmenog izlagarija, metoda praktičnih radova uz poštovanje principa od jednostavnog prema složenom. Pitanja nastavnika su bila jasno formulisana, kratko i precizno postavljena. Nastavnik upućuje učenike i stvara prijatnu pedagošku klimu za rad i prilagođava nastavu uzrastu, kao i potrebama i interesovanjima učenika. Nastavnik podstiče samostalnost u radu, razvija samouzdanje učenika i koristi pohvalu kao motivaciono sredstvo, čime ohrabruje učenike i podstiče ih na rad. Nastavnik procesom profesionalnog usavršavanja radi na razvoju nastavnih vještina i postizanju ciljeva iz Ličnog plana profesionalnog razvoja. Preporuke Tokom realizacije nastavnog procesa koristiti inovativne nastavne metode.				
58564	Nastavnik vodi evidenciju postignuća učenika na dnevnom nivou. Ocjene se daju javno i obrazložene su. Nastavnik insistira na postizanju većih i boljih postignuća učenika, podstiče znanja učenika i proces motivacije. Povratna informacija je prisutna u svim djelovima nastavnog časa. Princip individualizacije je prisutan u odnosu na motivaciju učenika za učenje i u dijelu sticanja znanja i vještina. Tokom procesa ocjenjivanja nastavnik najčešće kombinuje metode provjeravanja znanja i različite tehnike ocjenjivanja. Ocjenjivanje učenika je u skladu sa IROP-om. Preporuke Raditi na pripremi individualnog i grupnog plana podrške.				
58562	Godišnji plan rada nastavnika sadrži elemente planiranja u skladu sa Obrazovnim programom. Evidencija nastavnih časova u Odjeljenjskoj knjizi potpuno odgovara planiranim nastavnim sadržajima. Realizovani nastavni čas u potpunosti odgovara planiranim aktivnostima. Nastavnik u toku nastavnog časa daje instrukcije učenicima i pomaže pri izradi radnog zadatka. Praktični zadatak učenik izvodi uz pomoć nastavnika. Učenik je zadatak odrađivao koristeći rukavice i mantil. Predmetni nastavnik se odnosi prema radnim obavezama profesionalno, podržavajući povoljnu pedagošku klimu na času. Učenicima se pružaju dodatne instrukcije za rad kako bi postignuća učenika bila veća. U Odjeljenjskoj knjizi se uredno vodi pedagoška evidencija, sadržaji nastavnih časova su evidentirani u skladu sa uputstvom. Učenici nijesu imali ocjene u Odjeljenjskoj knjizi u periodu nadzora. Praktična nastava se odvija u školskoj radionici. Nastava se izvodi po Posebnom programu, na osnovu starog Nastavnog plana i programa. Za sve učenike je urađen Individualni plan podrške. Preporuke Inovirati Godišnje planove i programe rada. Raditi osvrt na realizaciju planiranih aktivnosti. Planirati i realizovati različite dodatne oblike podrške učenicima.				
Prosvjetni nadzornik: Nermina Zejnilović					
5.1.1.5. Tehnika prodaje–pomoćnik trgovca					

Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 1

Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 1

Posjećena odjeljenja: I

Broj posjećenih časova: 1

Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta	Bodovi	Procjena kvaliteta			
			VU	U	Z	NZ
STANDARDI						
50	58566	Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.	7	X		
30	58567	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju	7	X		
20	58565	Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma.	6	X		
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			6.80	USPJEŠNO		

Br. ind.	Obrazloženje
58566	Upotreba nastavnih metoda i oblika rada je u skladu sa didaktičko-metodičkim zahtjevima i sadržajem gradiva. Aktivnost učenika na posjećenom času prisutna je kroz sve djelove nastavnog časa, povratna informacija je bila prisutna, aktivirana su prethodna znanja. Tokom časa se primjetan je prosječan nivo motivacije, nastavnik prati rad učenika tokom cijelog nastavnog časa. Tokom nastavnog časa koji je posjećen učenici nisu ocijenjeni. Ishod učenja je postignut uz primjenu aktivnih nastavnih metoda učenja i dodatne podrške nastavnika koja odgovara potrebama učenika i specifičnostima realizacije nastavnog procesa. Čas je bio dinamičan, učenici su učestvovali shodno svojim mogućnostima. Radni materijal je unaprijed pripremljen i uz pomoć nastavnika učenici su isti lijepili u sveskama za školski rad. IROP je sačinjen u odnosu na program rada, postavljeni su ciljevi i konkretne aktivnosti za određeni ishod učenja uz primjenu slikovnog materijala i vizuelnih nastavnih sredstava. Ambijent učionice je prilagođen realizaciji nastavnih sadržaja, učenici su koristili radne sveske. Na času nije bilo nediscipline. Nastavnik je uspješno iskoristio sve djelove nastavnog časa. Tokom časa nastavnik daje povratnu informaciju učenicima, povezuje nastavno gradivo i upućuje učenike na veći nivo sticanja znanja, ostvaruje i podržava pozitivnu atmosferu na času. Nastavnik se odnosi prema učenicima profesionalno i čini da atmosfera na času bude radna, stvarajući povoljnu pedagošku klimu. Često podstiče samostalnost u radu i upućuje kako da povezuju znanja i vještine, ohrabruje ih kroz sve segmente nastavnog časa. Aktivnost na času se odnosila i razvoj samopouzdanja i razvoj motivacije učenika, sa akcentom na sticanje samostalnosti. Pitanja su bila jasno formulisana, kratko i precizno postavljena. Nastavnik daje uputstva za rad, kako da poprave ocjenu i informiše učenike o postignućima i napredovanju. Nastavnik procesom profesionalnog usavršavanja, radi na razvoju nastavnih vještina i postizanju ciljeva iz Ličnog plana profesionalnog razvoja. LPPR je sačinjen sa posebnim akcentom na osavremenjivanje i modernizaciju procesa nastave i učenja. Preporuke Raditi na primjeni metoda aktivne nastave.
58567	Nastavnik redovno prati i vrednuje postignuća učenika. Nastavnik formira ocjenu uzimajući u obzir mogućnosti učenika. Na posjećenom času učenici su dobili instrukcije za proširivanje i poboljšanje znanja. Nastavnik planira provjeru znanja učenika u skladu sa IROP-om. Preporuke Redovno pratiti i vrednovati postignuća učenika putem Dnevne evidencije postignuća.
58565	Godišnji program rada sadrži sve elemente planiranja. Nastavni sadržaji se planiraju shodno obrazovnom programu. Precizno su navedeni časovi obrade novog gradiva kao i časovi planirani za utvrđivanje, praćenje i vrednovanje znanja učenika. Takođe su planirani časovi koji se odnose na saradnju sa lokalnom zajednicom. Godišnji plan rada sadrži aktivnosti učenika u odnosu na ishode učenja kao i nastavne sadržaje i redni broj časa. Korelacija je istaknuta kod pojedinih ishoda učenja koji su planirani i na mjesečnom nivou. Raspored nastavnih časova je didaktički postavljen i odgovara sadržaju predmetnog programa. Dodatna podrška učenicima se pruža kroz Individualni plan podrške. Predmetna nastavnica je dostavila pisane pripreme za nastavni čas na uvid. Pisana priprema za posjećeni nastavni čas je urađena u skladu sa didaktičkim principima, usmjerena je na aktivnosti učenika koje su posebno istaknute. Nastava se izvodi po posebnom programu - po starom nastavnom planu i programu. Tok realizovanog nastavnog časa odgovara konceptu pisanog scenarija časa. Nastavnik planira upotrebu raspoloživih resursa škole. Nastavnik priprema interne pisane materijale za učenike. Za sve učenike u odjeljenju urađen je Individualni razvojni plan. U IROP-u je planiran i način provjere znanja učenika kao i druga vrsta podrške koja se najčešće odnosi na produženo vrijeme za realizaciju planirane aktivnosti. U Odjeljenjskoj knjizi se uredno vodi pedagoška evidencija, sadržaji nastavnih časova su evidentirani u skladu sa uputstvom. U periodu nadzora, učenici nijesu imali ocjene u Odjeljenjskoj knjizi. Preporuke Sačiniti osvrt na realizaciju nastavnih sadržaja. Inovirati nastavne programe.

Prosvjetni nadzornik: Nermina Zejnilović	
5.1.1.7. Stručno crtanje-pomoćnik obučara	
Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 1	
Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 1	
Posjećena odjeljenja: 1	
Broj posjećениh časova: 1	
Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta
	Bodovi
	Procjena kvaliteta
	VU U Z NZ
STANDARDI	
50	58575 Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.
30	58576 Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju
20	58574 Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma.
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja	
7.00	
USPJEŠNO	
Br. ind.	Obrazloženje
58575	Planirane nastavne metode i oblici rada su uglavnom kombinacija tradicionalnog i savremenog načina planiranja kao i nastavna sredstva. Prostor za realizaciju praktične nastave je podsticajan. Nastavnik radi na stvaranju prijatne pedagoške klime za rad. Nastavnik profesionalno radi na stvaranju dobre pedagoške klime. Nastavnik planira aktivnosti profesionalnog razvoja u Ličnom planu sa posebnim akcentom na usavršavanju iz oblasti asistivne tehnologije. Tokom nadzora je izvršen i uvid u rad vannastavnih aktivnosti – sekcija "Povežimo nit".
	Preporuke
	Koristiti metode aktivne nastave.
58576	Iz razgovora sa nastavnikom uočava se da nastavnik redovno primjenjuje podsticajne mjere koje djeluju motivaciono na učenike. Takođe se utvrđuje da je ocjenjivanje je javno i da nastavnik svoje ocjene obrazlaže u odjeljenju prije nego što ih unese u odjeljenjsku knjigu. Prilikom vrednovanja znanja učenika uzimaju se obzir mogućnosti učenika, njegovo zalaganje i angažovanje.
	Preporuke
	Raditi na pripremi Plana za dodatnu podršku učenicima.
58574	Nastavnik redovno planira nastavni proces kroz godišnje planove rada i dnevne pripreme za čas. Nastavni planovi i programi rada su starijeg datuma. Nastava je prilagođena mogućnostima učenika i nastavni proces je usmjeren na ostvarivanje ciljeva učenja. Godišnji plan rada sadrži nastavne sadržaje, ciljeve, redni broj časa, raspored nastavnih sadržaja po mjesecima kao i teme i naziv istih. Jasno su određene aktivnosti u odnosu na ciljeve učenja kao i korelacija za iste. Za sve nastavne sadržaje navedeni su i ciljevi. Priložena priprema za čas sadrži izdvojene aktivnosti učenika koje su usmjerene na sticanje znanja. Nastava se realizuje u kabinetu koji je solidno opremljen. Planirana je upotreba raspoloživih resursa. Nastavnik radi na stvaranju prijatne pedagoške klime za rad. Nastavnik prilagođava nastavu uzrastu, potrebama i interesovanjima učenika,. Urađeni su Individualni razvojni planovi za sve učenike. Pedagoška evidencija se vodi uredno.
	Preporuke
	Unaprijediti proces planiranja nastave, inovirati planove i programe.
Prosvjetni nadzornik: Aleksandra Vešović-Ivanović	
5.1.1.6. Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost (Srednja škola)	
Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 2	
Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 3	
Posjećena odjeljenja: I, II, III	
Broj posjećениh časova: 3	

Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta		Bodovi	Procjena kvaliteta			
STANDARDI				VU	U	Z	NZ
50	58578	Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.	6		X		
30	58579	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju	6		X		
20	58577	Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma.	5			X	
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja			5.80	USPJEŠNO			
Br. ind.	Obrazloženje						
58578	Nastavu u srednjoj školi realizuju dvije nastavnice sa višegodišnjim iskustvom u ovoj Ustanovi. Posjećeni su časovi u odjeljenjima sa različitom strukturom učenika: u trećem razredu svi učenici imaju niži nivo očuvanog jezičkog potencijala i sa njima, ni na minimalnom nivou, nije moguće ostvariti ciljeve/sadržaje iz Programa, a u prvom i drugom razredu učenici imaju razvijene jezičke vještine na nivou koji omogućava rad na daljem njihovom razvoju. Rad na umjetničkim tekstovima (prvi i treći razred) imao je metodičku strukturu, ali je u trećem razredu izostao odgovor učenika na aktivnosti (razgovor o ličnim iskustvima, slušanje teksta, odgovori na jednostavna pitanja o tekstu). U prvom razredu učenici sa djelimično očuvanim jezičkim vještinama učestvovali su u radu, u skladu sa svojim mogućnostima, i pokazali motivisanost za uključivanje u jednostavne aktivnosti. Nedostajalo je zapisivanje na tabli i vođenje bilježaka u sveskama. Velika većina umjetničkih tekstova u postojećem Programu nije prilagođena mogućnostima i potrebama učenika, tako da su ciljevi ovih časova ostvareni na nižem nivou u trećem, a na višem nivou u prvom razredu. U odjeljenju drugog razreda dva učenika sa djelimično razvijenim jezičkim vještinama aktivno su učestvovala u dinamičnim i zanimljivim aktivnostima, stičući znanja koja su primjenjiva u svakodnevnom životu i povezujući sadržaj rada sa realnim životnim situacijama. Čas je imao jasnu strukturu, sa povezanim i svrsishodnim aktivnostima, s tim što je bilo prilike da se učenicima omogući više vremena za samostalnu govornu aktivnost. Prostor za nastavu je uredan i podsticajan za rad. Ipak, nedostaje više edukativnih materijala u učionicama, koji bi bili podsjetnici za određene oblasti predmeta i predmetne sadržaje, kao i radova učenika koje, zajedno sa nastavnicima, izrađuju u toku nastave. Na kvalitet nastave u velikoj mjeri utiču okolnosti na koje nastavnice nemaju direktni uticaj (neodgovarajući Nastavni plan i program). Preporuke Kod učenika razvijati radne navike – nošenje pribora za rad, vođenje bilježaka u sveskama ili prepisivanje sa table (za učenike koji pišu), posjedovanje teksta. Više podsticati učenike na razvoj jezičkih vještina i samostalnost u radu.						
58579	U Godišnjem planu rada Stručnog aktiva opšteobrazovnih predmeta srednje škole planirano je utvrđivanje Kriterijuma ocjenjivanja, doduše, tek u decembru. Zabilježena je konstatacija da su utvrđeni kriterijumi, u skladu sa psihofizičkim statusom učenika, bez detaljnijeg razmatranja. U okviru analize uspjeha učenika koja se radi nakon svakog klasifikacionog perioda, navode se većinom statistički podaci o broju odličnih, vrlo dobrih i sl. Izostaje detaljnija analiza po predmetima, kao i osvrt na postignuća učenika u odnosu na godišnje planiranje i IROP-e. S obzirom na to da je u odjeljenjima manji broj učenika, praćenje i vrednovanje njihovog napretka je svakodnevno. Prati se i vrednuje razvoj svih očuvanih jezičkih vještina. Dva časa neposrednog rada sa učenicima radi boljeg savladavanja obrazovnog programa se ne realizuju, s tim što se sa učenicima radi na pripremama za učešće u školskim manifestacijama i svečanostima. Takođe, nekoliko puta godišnje, organizuju se izleti i posjete drugima ustanovama u gradu, što se koristi za ostvarivanje nekih ciljeva predmeta. Preporuke Realizovati neposredni rad sa učenicima (dva časa nedjeljno), u cilju boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnog programa. U okviru rada Stručnog aktiva detaljnije razmatrati kriterijume ocjenjivanja, uopštene i u odnosu na IROP-e, kao i druge teme iz oblasti ocjenjivanja.						
58577	Godišnji planovi rada urađeni su na osnovu Nastavnog plana i programa za srednje obrazovanje mentalno retardiranih učenika u Republici Crnoj Gori, na nivou II stepena stručne spreme. Program inače datira iz 1995. godine i nije prilagođen ni u zakonskom, ni u jezičkom, ni sadržajnom smislu sadašnjem vremenu i sistemu obrazovanja (naziv države, naziv jezika, naziv i sadržaj nastavnog predmeta, profil stručne spreme učenika kojem je Program namijenjen). Kako je Program potpuno neusklađen sa realnim potrebama učenika, godišnje planiranje ne ispunjava svoju svrhu jer se u izradi IROP-a, kao i u realizaciji nastave, nastavnici ne mogu pridržavati sadržaja iz Programa. Nastavnica je u planu za drugi razred definisala ishode učenja u odnosu na odabrane sadržaje iz Programa, ali je i pored toga plan ostvariv samo u minimalnoj mjeri. U dnevnicima rada evidentiraju se ciljevi/ishodi/sadržaji iz planova, a ne realni rad na pojedinim časovima. Za većinu učenika urađeni su IROP-i (za učenike koji su se kasnije upisali, IROP-i su u završnoj fazi konsultacija sa roditeljima). Ciljevi u IROP-ima su ostvarivi uz objektivna i velika odstupanja od Programa. Nijesu urađeni orijentacioni planovi rada dodatnog neposrednog rada sa učenicima (dopunska ili dodatna nastava). Nastavnice rade dnevne pripreme za nastavu i pripremaju dosta dodatnih materijala za rad, s obzirom na to da ne postoje odgovarajući udžbenici. Tok časa u dnevnim pripremama planiran je kroz aktivnosti učenika. Osvrt na realizovano radi se u uopštenoj formi u okviru rada Stručnog aktiva. Na kvalitet planiranja nastave u značajnoj mjeri utiču okolnosti na koje nastavnice nemaju direktni uticaj (neodgovarajući Nastavni plan i program).						

Br. ind.	Obrazloženje
	Preporuke
	Godišnje planove rada za ovu školsku godinu koristiti i za narednu, do izrade novog Nastavnog plana i programa za srednjoškolsko obrazovanje u Resursnom centru.
	Prilikom izrade IROP-a planirati realno ostvarivi razvoj jezičkih vještina, kao i minimalni nivo i obim sadržaja iz književnosti, za učenike čiji očuvani potencijal to omogućava.
	U dnevnicima rada evidentirati dominantne ciljeve koji se na časovima ostvaruju, umjesto ciljeve iz godišnjih planova koji se ne realizuju.

Prosvjetni nadzornik: Aleksandra Vešović-Ivanović

5.1.1.8. Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost (Osnovna škola)

Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 3

Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 3

Posjećena odjeljenja: II-2, V-1, VIII/IX

Broj posjećenih časova: 3

Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta	Bodovi	Procjena kvaliteta			
	STANDARDI		VU	U	Z	NZ
50	58581 Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.	5			X	
30	58582 Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju	6		X		
20	58580 Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikulumu.	4			X	
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja		5.10	ZADOVOLJAVA			

Br. ind.	Obrazloženje
58581	Nastavu u osnovnoj školi realizuju defektoloz i u odjeljenjima sa malim brojem učenika – na posjećenim časovima bila su prisutna najviše po tri učenika jer učenici inače često odsustvuju. Iako je u odjeljenjskim knjigama evidentiran cilj učenja – sadržaj rada koji je predviđen godišnjim planovima rada, na časovima su ostvarivani potpuno drugi ciljevi. Razlog nemogućnosti ostvarivanja planiranih ciljeva jesu različite smetnje učenika koje zahtijevaju da ciljevi u IROP-ima budu potpuno drugačiji u odnosu na godišnje planove. Na časovima su ostvarivani ciljevi koji podrazumijevaju jednostavne vještine: kontrola pokreta uz nalog nastavnice, pisanje elemenata slova, linija, preslikavanje slova, bojanje. Nastavnice pokazuju posvećenost i taktičnost u radu, prijateljski odnos sa učenicima. Međutim, mogućnosti učenika u ostvarivanju ciljeva iz ovog predmeta su ograničene. Takođe, jedan od bitnih uslova koji utiče na nizak nivo ostvarivanja planiranog jesu upravo velike razlike u očuvanim potencijalima učenika, kao i razlike u njihovom ponašanju. Pojačana uznemirenost jednog učenika na času dovela je do toga da ni ostali učenici nijesu mogli učestvovati u planiranim aktivnostima jer je sva pažnja nastavnice, pa i asistentkinje, bila usmjerena na pokušaje da se učenik uputi na bilo kakvu aktivnost, što je dovelo do pasivnosti ostalih učenika. U odjeljenju u kojem su učenici sa većim potencijalom, čas je protekao u radu na ispunjavanju jednostavnih zahtjeva, različitih za pojedine učenike. S obzirom na individualni pristup učenicima i njihove različite potencijale, trajanje časa (trideset minuta) takođe onemogućava veće ostvarivanje planiranih ciljeva, i pored toga što je pažnja učenika kratka. Ostvaruju se ciljevi planirani IROP-ima koji nemaju mnogo zajedničkih elemenata sa planovima rada i strukturom nastavnog predmeta. I pored truda nastavnica, zaključuje se da ciljevi predmeta sadržani u godišnjim planovima ne mogu biti realizovani ni u minimalnom obimu za većinu učenika jer ovakav način organizacije rada (školski predmeti, sadržaj programa za ovaj predmet, školski časovi u trajanju po trideset minuta, odjeljenja sa učenicima potpuno različitih potencijala) i planiranja ciljeva to ne omogućava. U okviru ovako regulisanog sistema, nastavnice nemaju mogućnosti da sa učenicima, u okviru redovne nastave, ostvare zadovoljavajući nivo planiranih ciljeva. Preporuke Za učenike koji su Rješenjem o usmjerjenju usmjereni na Posebni program za decu s težim i teškim tjelesnim, intelektualnim, senzornim i smetnjama iz spektra autizma u resursnim centrima i integrisanim odjeljenjima (Zavod za školstvo, 2020) realizovati ovaj program, a ne Program za djecu sa lakim smetnjama u mentalnom razvoju, koji ne odgovara njihovim mogućnostima i potrebama. Organizaciju rada Ustanove, u segmentu osnovne škole, prilagoditi potrebama učenika, u skladu sa rješenjima o usmjeravanju koje donosi Komisija za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama.
58582	U radu Stručnog aktiva teme iz oblasti ocjenjivanja zastupljene su uglavnom kroz analize uspjeha na kraju klasifikacionih perioda, kada se konstatuje opšti uspjeh učenika i razmatra napredak i postignuća pojedinih učenika. Uspjeh učenika iz ovog predmeta nije detaljnije analiziran. S obzirom na mali broj učenika, praćenje njihovog napredovanja je redovno i evidentira se kroz ostvarenost ciljeva iz IROP-a. Za većinu učenika, zbog njihovog opšteg potencijala, ocjena nije uslov za motivaciju za dalji rad i napredak, ali su i u sveskama učenika prisutne pohvale koje nastavnice daju za urađeni zadatak ili zalaganje na času. Iako je u svesci Aktiva konstatovano da će se dopunska nastava održavati sa jednim časom nedjeljno, nema evidencije o realizaciji ovog vida nastave, a ni drugog oblika neposrednog rada sa učenicima (zakonom predviđeno dva časa nedjeljno) u prethodnoj školskoj godini. Preporuke Realizovati neposredni rad sa učenicima (dva časa nedjeljno), u cilju boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnog

Br. ind.	Obrazloženje
	Preporuke
	programa.
	U okviru rada Stručnog aktiva detaljnije razmatrati napredak i postignuća učenika iz ovog predmeta.
58580	Godišnji planovi rada urađeni su na osnovu Programa za nastavno-vaspitnu oblast Maternji jezik i književnost za djecu sa lakim smetnjama u mentalnom razvoju (Nastavni predmet Maternji jezik i književnost ne postoji više od deset godina u obrazovnom sistemu Crne Gore.) Planovi sadrže ciljeve, aktivnosti, korelacije i pojmove. Međutim, u osnovnoj školi nema učenika sa lakim smetnjama pa je potpuno nepotrebno raditi godišnje planove po ovom programu ako se zna da učenici, ni na minimalnom nivou, ne mogu ostvariti ciljeve. Takođe, nelogično je da se u dnevnicima rada bilježe ciljevi po redu iz godišnjih planova, bez obzira na to što se na časovima ostvaruju ciljevi iz IROP-a, koji nijesu u vezi sa godišnjim planovima iz ovog predmeta već sa opštim potencijalima učenika i koji često ne omogućavaju opismenjavanje i čitanje, a ni razvoj govora. S obzirom na to da je nadzor obavljen na početku školske godine, IROP-i su tek usvojeni. Sadrže ciljeve, aktivnosti, predloge prilagođavanja i način praćenja. Ciljevi u IROP-ima prilagođeni su mogućnostima učenika i definisani su za veliku većinu učenika na znatno nižem nivou u odnosu na ciljeve iz godišnjih planova. Ostvarivi su u dužem vremenskom periodu, u zavisnosti od stanja učenika i njihovog razvoja. Nijesu urađeni orijentacioni planovi za neposredni rad sa učenicima, koji je zakonom i rasporedom radnog vremena predviđen za dva časa nedjeljno. Nastavnice ne pišu dnevne pripreme za nastavu – na sastanku Stručnog aktiva je iznijet stav da se pripreme za nastavu rade samo za hospitacije, a da je za svakodnevni rad pisane pripreme nemoguće uskladiti sa planom, kao i sposobnostima i intelektualnim statusom djece. Nastavnice u okviru pripremanja za nastavu rade veliki broj, najčešće štampanih, materijala za nastavu ovog predmeta, prilagođenih specifičnim mogućnostima i potrebama učenika. Ipak, s obzirom na velika odstupanja od godišnjih planova, za časove nedostaje neka vrsta strukturirane pripreme (skice časa) iz koje bi se vidjelo kako je planiran tok časa, za kojeg učenika je planirana određena aktivnost. Osvrt na realizovano daje se u vidu uopštene konstatacije u svesci Aktiva da je sve realizovano, iako iz godišnjih planova rada nije realizovana velika većina ciljeva. Nema detaljnijeg osvrta na realizaciju ciljeva iz IROP-a. S obzirom na to da nastavnici rade dnevne pripreme, nije moguće ostvariti uvid u planiranje i upotrebu nastavnih sredstava kojima Ustanova raspolaže. Iz razgovora sa nastavnicama, zaključuje se da se raspoloživa sredstva koriste, u skladu sa potrebama učenika, a nastavnice pripremaju i veliki broj štampanih materijala za rad sa učenicima. Na kvalitet planiranja nastave u značajnoj mjeri utiču okolnosti na koje nastavnice nemaju direktni uticaj (Program za nastavno-vaspitnu oblast Maternji jezik i književnost koji nije odgovarajući za veliku većinu učenika). Preporuke Za učenike koji su Rješenjem o usmjerjenju usmjereni na Posebni program za djecu s težim i teškim tjelesnim, intelektualnim, senzornim i smetnjama iz spektra autizma u resursnim centrima i integrisanim odjeljenjima (Zavod za školstvo, 2020) godišnje planove i IROP-e uraditi na osnovu ovog Programa, a ne na osnovu Programa za Maternji jezik i književnost za djecu sa lakim smetnjama u mentalnom razvoju, koji ne odgovara njihovim mogućnostima i potrebama. U okviru nedjeljnog vremena predviđenog za planiranje nastave, osim planiranja nastavnih materijala, planirati tok pojedinog časa, razrađen kroz aktivnosti učenika. U dnevnicima rada evidentirati dominantne ciljeve koji se na časovima ostvaruju, umjesto ciljeve iz godišnjih planova koji se ne realizuju. Redovno raditi osvrst na realizaciju planova, IROP-a i dnevnih priprema.

5.1.2. Izborni predmeti

5.1.3. Fakultativni predmeti

5.1.4. Obavezni izborni sadržaji

5.1.5. Razredna nastava

5.1.5. Razredna nastava								
Prosvjetni nadzornik:		Dragan Berilažić						
5.1.5.1. Likovna kultura								
Ukupan broj nastavnika po datom predmetu: 2								
Broj nastavnika kod kojih je izvršen nadzor: 2								
Posjećena odjeljenja: IV-1 i II-1.								
Broj posjećenih časova: 2								
Tež. koef.	Aspekti utvrđivanja kvaliteta			Bodovi	Procjena kvaliteta			
					VU	U	Z	NZ
STANDARDI								
50	58572	Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja.		5			X	
30	58573	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i raznovrsno i ima razvojnu funkciju		5			X	
20	58571	Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma.		3			X	
Opšta procjena kvaliteta procesa nastave/učenja				4.60	ZADOVOLJAVA			

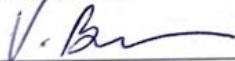
Br. ind.	Obrazloženje
58572	Nastavu u posjećenim odjeljenjima realizuju defektološkinje. Posmatrani časovi su djelimično struktuirani u skladu sa metodičkim i didaktičkim principima. Instrukcije i objašnjenja nastavnica su prilagođena učenicima sa velikim poteškoćama u razvoju. Nastavnice koriste radne listove koje su unaprijed pripremile za jednostavne likovne vježbe shodno realnim mogućnostima učenika. Likovna vježba u VI-1 odjeljenju je ambicioznije postavljena u odnosu na mogućnosti 6 učenika koji prisustvuju nastavi, tako da i pored pokušaja i ličnog podsticanja nastavnice vježba je samo djelimično realizovana. Aktivnosti učenika su minimalne i ne upućuju na rješavanje praktičnog rada. U odjeljenju II-1 planirane praktične aktivnosti za 2 učenika su realnije postavljene, mada i u toj formi teško ostvarive, bez ličnog podsticaja nastavnice. Nastavnice koriste većinom individualni oblik rada, monološku i dijalošku metodu, shodno poteškoćama učenika. Na posmatranim časovima korištena su adekvatna nastavna sredstva i didaktički materijal. Nastavnice se trude da stvore podsticajnu klimu u odjeljenju, učenicima se obraćaju sa poštovanjem i vidljiv je prijateljski odnos sa učenicima. Vidljiva je slaba interakcija među učenicima. Planirane aktivnosti su djelimično ostvarene. Preporuke Praktične aktivnosti i ishode učenja u Individualnim razvojnim obrazovnim programima (ROP-ima) postaviti na realnim osnovama, adekvatno mogućnostima i potrebama učenika.
58573	U procesu procesu vrednovanja znanja nastavnice vode ličnu evidenciju kojom prate napredovanje učenika kroz ostvarenost ciljeva iz IROP-a. Po riječima nastavnica pomoci u procesu napredovanja su veoma skromni ili minimalni, a ponekad i u regresiji. Nije vidljivo da ima posebnih kriterijuma ocjenjivanja shodno pojedinačnim poteškoćama u razvoju učenika. Na nivou Stručnog aktiva nema analiza i komentara u vezi sa postignućima učenika. Preporuke Na nivou Stručnog aktiva detaljnije razmatrati napredak i postignuća učenika iz ovog predmeta.
58571	Planovi rada nastavnica zasnovani su na Predmetnom programu iz 2006. godine, sa nastavom zasnovanom na ciljevima. Ciljevi su ambiciozno postavljeni, tako da ne korespondiraju sa realnim mogućnostima učenika. Nastavnica rade dnevne pripreme samo prilikom hospitacija, tako da isto nije kontinuirano. Pripreme za posmatrane časove su svedene na nivo kocepta-skice, sa osnovnim didaktičkim principima. U pripremama za posmatrane časove navedeni su ishodi učenja, oblici rada, nastavna sredstva, dodatna literatura, korelacija i aktivnosti učenika. Izostaje osvrt na realizaciju planiranog. Preporuke Potrebno je planirati i realizovati Poseban program za učenike sa težim i teškim tjelesnim, intelektualnim, senzornim i smetnjama spektra autizma u resursnim centrima i integrisanim odjeljenjima (Zavod za školstvo, 2020), a ne Program za djecu sa lakim smetnjama u mentalnom razvoju, koji ne odgovara njihovim mogućnostima i potrebama.

U skladu sa Metodologijom za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u predškolskoj ustanovi, školi, obrazovnom centru, resursnom centru, kod organizatora za obrazovanje odraslih i u domu učenika, procjena kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada Resursni centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“ - Podgorica je USPJEŠAN (5.47).

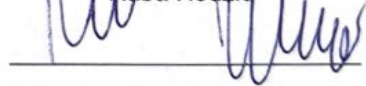
- Pravna pouka:

Na osnovu člana 24 Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama, Ustanova može izjaviti prigovor na Izvještaj o evaluaciji direktoru Zavoda, odnosno Centra, u roku od 15 dana od dana prijema izvještaja.

Vođa tima nadzornika
Vesna Babović




Direktorica
Raba Hodžić



Dostavljeno:

Resursni centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“ - Podgorica
Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija
Arhivi